

Meieriprodukter: Bondelaget frykter dramatiske konsekvenser for blant annet meierisektoren hvis importvolumene fra EU øker.

* IMPORT AV LANDBRUKSVARER

Bondelaget krever åpenhet

Bondelaget spår milliontap og færre arbeidsplasser i jordbruket dersom importvernet svekkes. I dag legger EU fram sine krav til nye importkvoter.

Onsdag legger EU fram sine krav til artikkel 19-forhandlingene med Norge om importvilkårene for jordbruksprodukter.
– Disse forhandlingene omfatter handel av sentrale produkter som melk, kjøtt og grønnsaker, som betyr svært mye for verdiskapningen i norsk landbruk. Dersom importvernet svekkes vil det få dramatiske konsekvenser for norske bønder. Derfor krever vi at kravene blir offentlig kjent, sier leder Lars Petter Bartnes i Bondelaget.

Men regjeringen har ingen planer om å offentliggjøre kravene, noe Bartnes reagerer på.
– Kravene kan være avgjørende for arbeidsplasser og verdiskapning i landbruket, så det er stort behov for åpenhet, sier han.

Alvorlige konsekvenser
Bondelaget har som eksempel gjort beregninger på hvilke konsekvenser det får hvis importkvoten øker med 100 tonn ost:
• Tap av 100 arbeidsplasser i primærledet (bønder)

- 130 millioner i tapt verdiskapning for bonde og industri
- 1.300 færre melkekyr
- 19.000 dekar med areal ut av drift, blant annet areal fra korn til kraftfôr.

– Det er dramatiske tall, som viser viktigheten av at regjeringen tar ansvar for norske interesser, sier Bartnes.

Han mener importvolumene fra EU allerede er store nok.

– Skjev balanse

– Vi vil ikke justere på så mye som en liter melk eller en kilo kjøtt. Det er allerede en skjev handelsbalanse mellom EU og Norge. Det eksportere seks ganger mer til Norge enn det vi selger til EU. Det er ikke i tråd med avtalens intensjon om at den skal

være gjensidig fordelaktig, sier Bartnes.

Forventer betydelige krav

Forhandlingene om EØS-avtalens artikkel 19 ble formelt startet i februar, og innebærer at EU og Norge gradvis skal redusere handelshindringer, innenfor rammene av «dens enkeltes handelspolitikk» og på «gjensidig

fordelaktig basis». Det som skal forhandles om, er en ny avtale for handel med ubearbeidede landbruksprodukter, som ost, kjøtt, bær, frukt og grønnsaker.

Europaminister Vidar Helgesen (H) sier til Nationen at regjeringen forventer betydelige krav fra EU.

– Dette er det første reelle forhandlingsmøtet med EU, der det

BETYDELIGE KRAV

«Vi forventer at EU kommer med betydelige krav»

VIDAR HELGESEN (H)
EUROPAMINISTER

1994	1995-1997	2002	2003	2008
Landbruksvarer er ikke omfatta av den frie vareflyten som følger av EØS-avtalen, men ifølge artikkel 19 i avtalen skal EU og Norge med to års mellomrom gjennomgå vilkåra for handel med basis i landbruksvarer med sikte på liberalisering.	Noreg og EU forhandlar og vert samde om ein avtale som gir gjensidig auka marknadstilgang for landbruksvarer. Avtalen vert ikkje godkjent av EU-landa, som meiner marknadstilgangen til Noreg ikkje er god nok.	Forhandlingar om ein ny avtale under artikkel 19 vert starta på våren, og kjem i hamn same år.	Fyrste artikkel 19-avtalen trer i kraft. Avtalen gir gjensidig tollfrie kvotar på kjøt og ost, grønnsaker, frukt, bær og grønne plantar. EU får samstundes redusert tollsats til Noreg for nokre varer, som ikkje erstattar norsk produksjon.	Forhandlingar om ein ny avtale om utvida handel under artikkel 19 vert starta. Forhandlingane varar i to år.

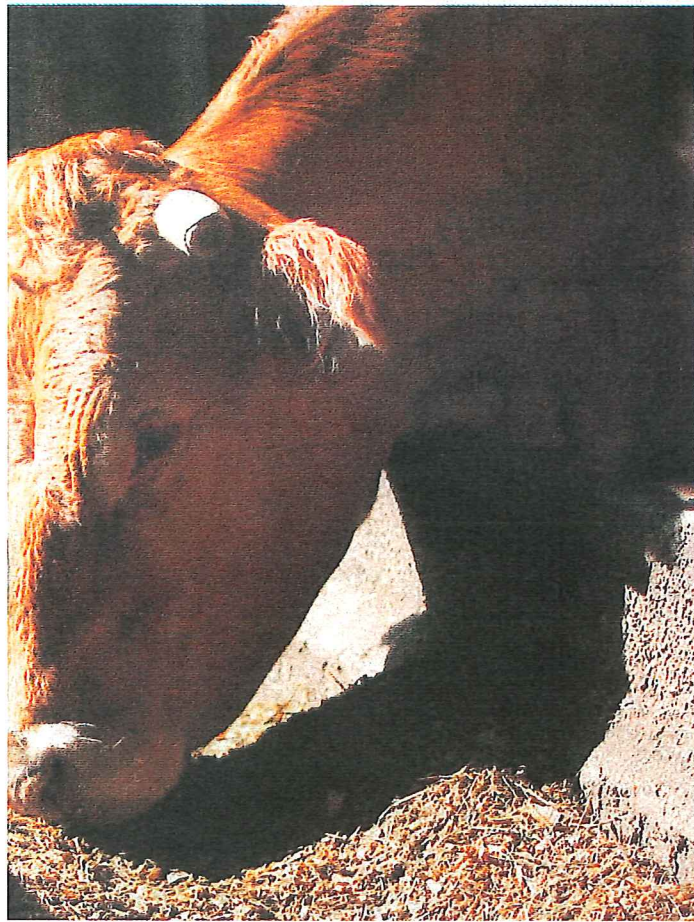

FOTO: COLOURBOX

Fakta

Landbruksforhandlinger

* Norge og EU forhandler om liberalisering av handelen med basis landbruksvarer som ost, kjøtt, bær, frukt og grønnsaker.

* Forhandlingene skjer etter artikkel 19 i EØS-avtalen, som sier at reduksjon av handelshindringer skal skje innenfor rammene av «dens enkeltes» landbrukspolitikk og på «gjensidig fordelaktig basis».

* Forrige forhandlingsrunde om artikkel 19 var ferdig i 2010. Da økte importkvoten fra EU til Norge med 2.700 tonn.

BONDEBØRS

	ØVRE PRIS-GRØNSE	OSLO UKE 39 2015	OSLO AVVIK FRA MÅLPRIS	OSLO UKE 38 2015	OSLO UKE 39 2014	STA-VANGER UKE 39	TRONDHEIM UKE 39
Poteter	315	353	336	21	+5	+27	337
Poteter, Kerrs Pink	-	-	-	-	-	-	438
Mandelpotet	-	-	765	-	-2	+10	767
Agurker, stk	780	874	776	-4	-88	+25	776
Urter, potte, 12 cm	-	-	1219	-	+1	+16	1224
Tomater	1855	2078	2014	159	+91	+268	2027
Tomater, klase, kg	-	-	2116	-	+103	+335	2154
Tomater, klase, 500 g	-	-	1251	-	-	0	1251
Tomater, plomme, 500 g	-	-	1395	-	-	0	1395
Tomater, cherry, 250 g	-	-	855	-	+11	-87	842
Tomater, cocktail, 500 g	-	-	1787	-	+6	+93	1763
Paprika, spiss, 2 stk. pakke	-	-	1170	-	-	+64	1168
Rapidsalat, stk	-	-	699	-	-	-3	725
Crispysalat, 150 g pk.	-	-	851	-	+5	+64	941
Sukkermais, stk	-	-	727	-	-	-	1118
Gressløk, storbunt	-	-	2182	-	-73	-23	2242
Sjalottløk, 250 g	-	-	606	-	-	-	-
Kepaløk, bunt (3 stk.)	-	-	977	-	-39	+80	-
Kepaløk, kg > 65 mm	630	706	692	62	-	+78	698
Kepaløk, kg 50-65 mm	-	-	511	-	-1	+52	478
Salatløk, stk	-	-	947	-	-	+150	-
Rødløk, bunt (3 stk.)	-	-	977	-	-39	+80	-
Rødløk, kg	-	-	911	-	+1	+83	928
Vårløk, bunt	-	-	876	-	+1	+22	876
Purre	1625	1820	1579	-46	-4	+179	1568
Rødbeter, bunt	-	-	1387	-	-48	-	1435
Rødbeter, kg	-	-	1009	-	+75	+87	1042
Andre betar	-	-	1395	-	-	-	-
Spinat, 250 g	-	-	939	-	-	+19	928
Hvitkål	-	-	391	-	-3	-4	396
Rødkål	-	-	620	-	-20	-70	643
Rosenkål, 0,4 kg flowpk.	1450	1624	1493	43	-69	+62	1495
Blomkål, stk	880	986	434	-446	+7	-262	439
Brokkoli, stk, 400 g	-	-	550	-	-76	-74	558
Grgnnkål, 200 g	-	-	951	-	-	-	906
Kinakål, stk	-	-	863	-	-3	+5	900
Neper, bunt	-	-	1522	-	-21	+48	1535
Pepperrot, 100 g	-	-	1266	-	-	-	1266
Kålrot	-	-	615	-	+5	-6	625
Reddiker, bunt	-	-	786	-	-4	+20	797
Reddiker, pose	-	-	785	-	-	-4	-
Sukkererter, runde 150 g pk.	-	-	1106	-	+6	+30	1111
Aspargesbønner, 150 g pk.	-	-	972	-	-	-	-
Squash	-	-	950	-	-114	-311	1153
Gulrot, bunt	-	-	893	-	-4	+13	897
Gulrot, 1 kg flowpk.	800	896	831	31	-	+56	834
Gulrot, 10 kg vasket	-	-	690	-	-10	+8	709
Knollselleri, stk	-	-	997	-	-	+151	997
Knollselleri, kg	1650	1848	1710	60	-40	+152	1758
Stiikselleri, stk	-	-	1159	-	+1	+43	1181
Persillerot, 200 g pk.	-	-	1640	-	+163	-	1640
Bladpersille, storbunt	-	-	1143	-	-	+42	1295
Kruspersille, storbunt	-	-	1400	-	-	+626	1449
Dill, storbunt	-	-	1863	-	-	-728	2419
Fennikel	-	-	1123	-	+2	-239	-
Lollo, spesialpk, stk	-	-	849	-	-9	+14	839
Hjertesalat, 2 stk. (pk)	-	-	1042	-	-	+30	1049
Ruccola, 70 gram (pk)	-	-	697	-	-	-38	720
Romanosalat, stk.	-	-	744	-	+1	-	741
Isbergsalat, stk.	965	1081	887	-78	+105	-15	895
Epler, kg > 70 mm, Brett	1485	1663	1571	86	-1	+221	-
Pærer, kg > 65 mm, Brett	-	-	1445	-	-	+9	-
Plommer	-	-	3139	-	+14	-	-

ØKOLOGISK 2)							
Poteter (Ø)	-	-	1067	-	+112	+295	-
Agurker, stk (Ø)	-	-	1246	-	-	+52	-
Urter, potte, 12 cm (Ø)	-	-	1016	-	-	-36	-
Tomater (Ø)	-	-	1246	-	-	-	-
Tomater, cherry, 250 g (Ø)	-	-	1246	-	-	-	-
Rapidsalat, stk (Ø)	-	-	757	-	-	0	-
Rødbeter (Ø)	-	-	1393	-	-	+262	-
Hvitkål (Ø)	-	-	1394	-	-	+108	-
Blomkål, stk (Ø)	-	-	1590	-	-	+302	-
Brokkoli, stk (Ø)	-	-	1516	-	-	+243	-
Kålrot (Ø)	-	-	1377	-	-66	-51	-
Squash (Ø)	-	-	1335	-	-	-	-
Gulrot, 750 g (Ø)	-	-	1298	-	+844	+910	-
Knollselleri (Ø)	-	-	2142	-	-	-654	-
Stiikselleri, stk (Ø)	-	-	1488	-	-	+143	-
Isbergsalat, stk (Ø)	-	-	1161	-	-	+12	-
Plommer (Ø)	-	-	3787	-	-	-	-

Produsentprisene registreres på tirsdager, men kan ved spesielle forhold endres gjennom uka. Prisen gjelder partivis levering av kl. 1 inkl. emballasje, fritt levert engrosforhandler på vedkommende sted om inntil annet er nevnt.

For de enkelte produkter og steder oppgis en produsentpris som er et avrundet middel av oppgaver fra flere engrosforhandlere på hvert sted.

Alle priser oppgis iøre per kg eller anført enhet og er eksklusive merverdiavgift.

om forhandlinger

legges fram kravlister som skal danne utgangspunkt for videre forhandlinger. Vi forventer at EU kommer med betydelige krav siden de har brukt veldig lang tid på forberedelsene. Norge har færre offensive interesser her enn EU, og derfor mottar vi deres krav først, sier han.

Helgesen sier det er klar praksis at kravlister i slike kravene i slike forhandlinger ikke offentliggjøres.

Internasjonale forhandlinger skjer aldri på den måten. Bonde- laget er drevne forhandlere, så jeg tror de er klar over hvordan dette foregår, sier han.

Statsminister Erna Solberg (H) har tidligere sagt at regjeringen ikke har noen ambisjoner om å øke importen av landbruksvarer

fra EU-landene. Bartnes håper uttalelsene gjenspeiles i de kommende forhandlingene.

– Vi forventer at de står kraftfullt opp for norske interesser. Stortinget har mål om økt norsk matproduksjon, men man øker ikke produksjonen ved å gi økte konsesjoner til EU. Det norske markedet er lite og sårbart, og selv små importendringer kan få store utslag, sier han.

Offensive forhandlinger

Forsker Ivar Pettersen i NIBIO mener det er god grunn til å tro at EU vil være offensive i forhandlingene.

– Det er vanskelig å si hva kravene vil inneholde, men det er ikke usannsynlig at den vanskelige situasjonen i EUs meierisektor

vil påvirke forhandlingene. Landbruket i EU opplever også redusert adgang for matprodukter i det russiske markedet, så det er et bredt spekter av forhold som kan bety et offensivt utgangspunkt fra EU sin side, sier han.

Pettersen tror forhandlingene kan resultere i at Norge på nytt må tenke gjennom sitt forhold til EU.

– Hvis EU er veldig offensive i forhandlingene kan det resultere i en komplisert situasjon på politisk plan. Det kan igjen resultere i viktig prosess, hvor Norge får anledning til å tenke gjennom sitt forhold til EU, sier han.

STEFAN OFFERGAARD
stefan.offergaard@nationen.no

* Se også kronikk på side 18

2010	2012	2012	2013	2014
EU og Norge kjem til semje om ein avtale som fjernar alle tollbarrierer for mindre sensitive produkt, og opnar for nye tollkvotar på begge sider. EU får i tillegg tollreduksjonar for nokre meir sensitive produkt.	Andre artikkel 19-avtale trer i kraft. Same år annonserer den raudgrøne regjeringa å auke tollene inn til Norge på faste ostar som direkte konkurrerer med norske ostar. EU-kommisjonen fråår Norge ei slik skjerpning av importvernet.	EU oppmodar ved fleire høve Norge om å reversere auken i ostetollen. Norge seier ja til forhandlinger om ein ny avtale om artikkel 19 etter ønske frå EU.	Høgre og Frp, som begge har ønskt å reversere ostetollauken, får regjeringsmakt. Partia får derimot ikkje fleirtal for tollendringar i Stortinget, fordi Venstre seier nei.	EU gjer seg klar til å starte forhandlinger med Norge om handelen med landbruksvarer. EU-talspersonar seier dei ventar ytterlegare liberalisering og ei rask løysing på ostetoll-konflikten.